

พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน ในเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร

กมลพรรณ ชีวพันธุ์ศรี พ.บ.*

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาพฤติกรรมการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตพระโขนง

วิธีดำเนินการวิจัย: การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (quantitative) โดยรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนชายหญิงที่ศึกษาในสถานศึกษาที่อยู่ในเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ในระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) จำนวน 100 ราย จาก 4 โรงเรียนในเขตพระโขนง

ผลการวิจัย: สภาพปัญหาและสาเหตุที่มีผลต่อการเกิดปัญหาพฤติกรรมการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน คือ ปัจจัยด้านครอบครัว โดยเกิดจากพฤติกรรมการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนในครอบครัว โดยบิดาดื่มร้อยละ 70 ญาติร้อยละ 66 ปัจจัยด้านสังคม เนื่องจาก กลุ่มเพื่อนเพื่อความสนุกสนานร้อยละ 75 ส่วนใหญ่ดื่มเพื่อคลายเครียด กลายความทุกข์ร้อยละ 51 สำหรับผู้ที่แนะนำให้ดื่มครั้งแรก คือ เพื่อนและญาติ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 90 รับรู้โทษของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีต่อร่างกาย

สรุป: ปัจจัยด้านครอบครัวและสังคมจากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวและสังคมมีผลต่อการเกิดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน เพื่อคลายปัญหาทางจิตใจ และส่วนใหญ่ถูกแนะนำโดยเพื่อนและญาติ

คำสำคัญ: การดื่มสุรา, นักเรียน, เขตพระโขนง

Abstract**Students' Alcohol Consumption Behavior in Phrakhanong Area, Bangkok****Kamonphan Chewaphansri M.D.****** Public Health Center 34 Phosri**

Objective: To explore students' alcohol consumption behavior and evaluate the effect of different family and social factors on alcohol consumption.

Methods: This is a quantitative research. Investigator randomly selected 100 Mathayom 3-6 students with alcohol consumption behavior from 4 different schools in Phrakhanong area. Students completed surveys regarding the family and social factors.

Results: Family and social factors increased the likelihood of students' alcohol consumption behavior. Drinking behavior of family members influenced students. Father's drinking behavior was account in 70% and relatives in 69%. Most drinking was done in social group aims for socialization in 75%, for covering inferiority complex in 74%, and for occasional events in 70%. Student's alcohol consumption behavior was mostly provoked by friends and relatives. Ninety percent of students perceived that drinking was harmful.

Conclusions: Family and social factors had a role in students' alcohol consumption behavior. Most students perceived the harmful consequences of alcohol, but used it for socialization and suppression of grief.

Key words: drinking behavior, student, Phrakhanong area

บทนำ

องค์การอนามัยโลกได้จัดว่าสุราและเครื่องดื่มทุกชนิดที่มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่เป็นสิ่งเสพติดชนิดหนึ่งเพราะมีลักษณะเดียวกับกับสิ่งเสพติดอื่น โดยระบุว่า สุรา หมายถึง เครื่องดื่มทุกชนิดที่มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่ เช่น เหล้า เบียร์ วิสกี้ ไวน์ น้ำตาลเมา และกระแฉะ เป็นต้น ตามพระราชบัญญัติสุรา (2493) ระบุว่าสุราเป็นวัตถุหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ พบว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีปริมาณการบริโภคแอลกอฮอล์มากจัดเป็นอันดับ 5 ของโลก และปัจจุบันนี้มีจำนวนผู้ใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นที่มีการดื่มมากขึ้น โดยวัยรุ่นเพศชายอายุ 11-19 ปี ที่บริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ มีจำนวนประมาณ 1.06 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 21.2 ของประชากรในกลุ่มอายุนี้ที่สำคัญ ได้แก่ นักเรียนชายและหญิงในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประมาณร้อยละ 50 โดยเริ่มต้นดื่มเมื่ออายุ

ต่ำกว่า 15 ปี และกลุ่มผู้หญิงวัย 15-19 ปีมีการเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.0 เป็นร้อยละ 5.6 โดยเป็นผู้ดื่มประจำถึง ร้อยละ 14.1¹

จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ทำการสำรวจพฤติกรรมการดื่มสุราของประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปในปี 2550 จำนวน 51.2 ล้านคน พบว่าเพศชายดื่มสุรามากกว่าเพศหญิงประมาณ 6 เท่า และที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง คือ กลุ่มเยาวชน ซึ่งมีอัตราการดื่มสุราสูงถึงร้อยละ 21.9²

สำหรับกระทรวงสาธารณสุข ได้ให้ข้อมูลด้านสุขภาพของวัยรุ่นไทยว่าปัญหาด้านสุขภาพของวัยรุ่นไทยนั้นยังน่าเป็นห่วง โดยเฉพาะในวัยรุ่นชาย จากการสำรวจใน 21 จังหวัดทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2551 โดยสำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการเฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนอย่างต่อเนื่องเน้นกลุ่มวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 4 และระดับอาชีวศึกษาปีที่ 2 รวมจำนวน 43,693 คน อายุเฉลี่ย 13-17 ปี โดยพฤติกรรมที่สำรวจ 5 เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเจ็บป่วยจากโรคไม่ติดต่อรวมถึงการใช้สารเสพติดและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

พบว่าวัยรุ่น ร้อยละ 51 เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยอายุเฉลี่ยขณะเริ่มดื่มเมื่ออายุ 13 ปี^๑ ยิ่งกว่านั้น ในปัจจุบัน มีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น สุราปั่น ทำให้ยอดการดื่มเพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะผู้หญิงหันมาดื่มมากขึ้น^๔

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุน้อย จะทำให้เกิดโอกาสติดสุรามากกว่าปกติเนื่องจากการติดติดต่อกันเป็นเวลานานนั้นสมองจะปรับตัวทำให้ต้องการปริมาณแอลกอฮอล์มากขึ้นเพื่อให้ฤทธิ์คงเดิม นำมาซึ่งผลทำงาน โดยแอลกอฮอล์ลดประสิทธิภาพในการทำงาน รวมถึงผลต่อครอบครัว ขาดความสงบสุข เนื่องจากทำให้ขาดสติยังคิดและความอดทนต่อสิ่งต่าง ๆ ลดลง^๕

การดื่มสุราจนติดเป็นนิสัย ในระยะยาว ก่อให้เกิดโรคอ้วน ความดันโลหิตสูง การดื่มสุราในปริมาณมากและติดต่อกันหลายปีจะมีผลต่อดับ เช่น ไขมันสะสมในตับ ตับอักเสบจากแอลกอฮอล์ และสุดท้ายโรค ตับแข็งจากแอลกอฮอล์ และยังมีผลส่งเสริมให้การดำเนินของโรคไวรัสตับอักเสบบ่อยครั้งให้ลุกลามอย่างรวดเร็วขึ้นจนเกิดตับแข็งและมะเร็งตับได้เร็วขึ้นและเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ แอลกอฮอล์ยังไปมีผลต่อ metabolism ของยาหลายชนิด ส่งผลอันตรายต่อร่างกายได้^๖ และมีผลกระทบต่อฮอร์โมนหลายตัวในร่างกาย ทำให้อวัยวะ กล้ามเนื้อ และกระดูกเจริญเติบโตช้าลงในทางสมองและจิตใจ แอลกอฮอล์ทำให้เกิดความสูญเสียความทรงจำในขณะดื่ม และทำลายสมองในระยะยาว เกิดความผิดปกติของสมอง พฤติกรรม เซาว์ปัญญา มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ผลการเรียนตกต่ำ และยังเป็นอันตรายต่อสังคม เช่น อุบัติเหตุด้านการจราจรบนท้องถนน มีพฤติกรรมส่อไปในทางการเกิดอาชญากรรมเพิ่มขึ้น ฆาตกรรม อคติวินาตกรรม^๗ หากสามารถลดหรือเลิกบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ จะเกิดประโยชน์โดยร่างกายแข็งแรงขึ้น ลดความเสี่ยงที่จะเป็นโรคร้าย เช่น ตับแข็ง โรคหัวใจ ความดันโลหิตสูง ความจำเสื่อม รวมทั้งผลดีลงค่าใช้จ่าย^๘

สาเหตุของการบริโภคสุราของเยาวชนไทยประกอบด้วย ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสังคม ดังนี้

1. **ปัจจัยส่วนบุคคล** เพศชายมีการดื่มมากกว่าเพศหญิง โดยเริ่มดื่มในช่วงที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นส่วนใหญ่^๑

2. **ปัจจัยด้านครอบครัว**

3. **ปัจจัยทางสังคม**

ในการศึกษาครั้งนี้ มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเด็กและเยาวชน เพื่อ นำมาปรับปรุงการให้บริการทางสาธารณสุข

ป้องกันการดื่มสุราในวัยรุ่น โดยมุ่งเน้นการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคสุราในกลุ่มเยาวชนในเขตพระโขนง ในช่วงอายุ 15-19 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยรุ่นตอนปลายที่มีพัฒนาการทางด้านร่างกายและบุคลิกภาพที่พร้อมจะก้าวเข้าสู่ผู้ใหญ่ โดยการศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนที่อยู่ในระบบการศึกษาทั้งชายและหญิง เพื่อหาแนวทางป้องกันแก้ไข เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี สอดคล้องกับนโยบายกรุงเทพมหานครที่ว่า เป็นนครแห่งคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัย คือใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative)

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นนักเรียนเพศชายและหญิง อายุตั้งแต่ 15 ปี ถึง 19 ปี ที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาเป้าประสงค์ โดยศึกษาอยู่ในระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ถึง 6 โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) จำนวน 100 ราย จาก โรงเรียน 4 แห่งในเขตพระโขนง

เกณฑ์การคัดเลือก

1. นักเรียนชายหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ถึง 19 ปี โดยศึกษาอยู่ในสถานศึกษาของเขตพระโขนง
2. มีประวัติในการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาก่อน
3. ยินดีเข้าร่วมการวิจัยและลงนามในใบแสดงความยินยอมในการเข้าร่วมการศึกษาคั้ง

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาและทบทวนวรรณกรรม ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนอันเกี่ยวกับการใช้สุรา จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย งานวิชาการ เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รวมทั้งการสืบค้นหาข้อมูลทางเว็บไซต์

2. วางแผนพัฒนาเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล พร้อมทั้งขออนุญาตดัดแปลงแบบสอบถามจากผู้พัฒนาแบบสอบถาม ในโครงการ การวิจัยพฤติกรรมกรบริโภคสุราของเยาวชนไทย ซึ่งดำเนินการวิจัย โดย รศ.บุญเสริม หุตะแพทย์ และคณะ^๗ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นด้านครอบครัว ประกอบด้วย

- 1) ความสัมพันธ์ด้านครอบครัว การเลี้ยงดู
- 2) ประสพการณ์การดื่มสุราของคนในครอบครัว

- 3) ประสิทธิภาพการสูบบุหรี่ของคนในครอบครัว ส่วนที่ 3 เป็นปัจจัยด้านสังคม คำถามประกอบด้วย
- 1) อิทธิพลของเพื่อนต่อการดื่มสุรา
 - 2) อิทธิพลของสื่อที่มีอิทธิพลต่อการดื่มสุราของ

นักเรียน

3. นำเครื่องมือในการเก็บข้อมูลซึ่งเป็นแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องตรงตามเนื้อหา (content validity) และปรับปรุงเนื้อหาตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนเพศชายและหญิงที่ศึกษาในสถานศึกษาที่อยู่ในเขตพระโขนง 4 แห่งและทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการประมวลผลข้อมูล SPSS โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ในการศึกษาเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากนักเรียนเพศชายและหญิง อายุตั้งแต่ 15 ปี ถึง 19 ปี ซึ่งศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ถึง 6 จำนวน 100 ราย ได้ข้อมูลพื้นฐานดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	67	67.0
- หญิง	33	33.0
อายุ (ปี)		
- 15 ปี - น้อยกว่า 16 ปี	54	54.0
- 16 ปี - น้อยกว่า 17 ปี	21	21.0
- 17 ปี - น้อยกว่า 18 ปี	7	7.0
- 18 ปี - น้อยกว่า 19 ปี	18	18.0
ระดับชั้น/สาขาวิชาที่ศึกษา		
- มัธยมศึกษาตอนต้น	26	26.0
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	26	26.0
- ปวช.	22	22.0
- ปวส.	26	26.0
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
- ต่ำกว่า 500 บาท	17	17.0
- ระหว่าง 501-1500 บาท	12	12.0
- ระหว่าง 1501-3000 บาท	37	37.0
- ระหว่าง 3001-5000 บาท	23	23.0
- ≥ 5001 ขึ้นไป	11	11.0
ที่มาของรายได้		
- บิดามารดา หรือผู้ปกครอง	89	89.0
- ทำงาน	8	8.0
- อื่น ๆ	83	3.0

ตารางที่ 2 การใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมเป็นส่วนใหญ่ โดยทั่วไป

กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
สังสรรค์กับเพื่อน	24	24.0
ช่วยพ่อแม่ทำงาน	18	18.0
เล่นดนตรี/ออกกำลังกาย/เล่นกีฬา	19	19.0
ฟังวิทยุ/ดูโทรทัศน์/วีดิทัศน์/ดูภาพยนตร์	22	22.0
เรียนพิเศษ	6	6.0
ไม่ได้ทำอะไรเป็นพิเศษ	5	5.0
อื่น ๆ	6	6.0
รวม	100	100.0

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มสุรา

ปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มสุรา	จำนวน	ร้อยละ
อายุที่เริ่มดื่มสุราครั้งแรก		
- ต่ำกว่า 10 ปี	2	2.0
- 11-15 ปี	22	22.0
- 16-19 ปี	20	20.0
- ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ/ไม่ได้ตอบคำถาม	56	56.0
ผู้ที่แนะนำให้ดื่มครั้งแรก		
- บิดา และ/หรือ มารดา	3	3.0
- ญาติ	18	18.0
- เพื่อน	18	18.0
- ลองด้วยตนเอง	4	4.0
- อื่น ๆ	57	57.0

การใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมเป็นส่วนใหญ่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยทั่วไป ใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมสังสรรค์กับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 24 ส่วนในวันเสาร์-อาทิตย์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างทำกิจกรรมฟังวิทยุ/ดูโทรทัศน์/วีดิทัศน์/ภาพยนตร์ ร้อยละ 40 ดังในตารางที่ 2

ปัจจัยทางครอบครัว (ตารางที่ 4)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปัจจุบันพักอาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 64 โดยสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง พบว่าส่วนใหญ่บิดาและมารดาอาศัยอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 66 หย่าร้างกันร้อยละ 16

ส่วนใหญ่มีบิดาและมารดาประกอบอาชีพลูกจ้างหรือรับจ้าง ร้อยละ 49 และ 45 ตามลำดับ ด้านสภาพการเลี้ยงดู พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถูกเลี้ยงดูตั้งแต่เด็กโดยบิดาและมารดา ร้อยละ 71 รองลงมาอยู่กับญาติ ร้อยละ 14 ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์และผูกพันกับผู้ปกครองที่เลี้ยงดู ตั้งแต่เด็กในระดับดีมาก ร้อยละ 60

สำหรับประสบการณ์การดื่มสุราของคนในครอบครัว พบว่าบิดาดื่มสุรา ร้อยละ 70 มารดาดื่มสุรา ร้อยละ 34 ญาติดื่มสุรา ร้อยละ 63 และผู้อาศัยดื่มสุรา ร้อยละ 29 ส่วนประสบการณ์การสูบบุหรี่ของคนในครอบครัว พบว่าบิดา ส่วนใหญ่สูบบุหรี่มากกว่า 5 มวนต่อวันถึงร้อยละ 15

ตารางที่ 4 ปัจจัยทางครอบครัว

ข้อมูลด้านครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
บุคคลที่อาศัยด้วย		
- บิดามารดา	64	64.0
- บิดา	2	2.0
- มารดา	20	20.0
- ญาติ	3	3.0
- พี่น้อง	2	2.0
- อยู่ตามลำพัง	1	1.0
- อื่น ๆ	8	8.0
สถานภาพการสมรสของบิดามารดา		
- อยู่ด้วยกัน	66	66.0
- แยกกันอยู่	13	13.0
- หย่าร้าง	16	16.0
- บิดา หรือ มารดา เสียชีวิต	5	5.0
อาชีพของบิดา		
- ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	14	14.0
- ลูกจ้าง/รับจ้าง	49	49.0
- เกษตรกร	1	1.0
- ค้าขาย/เจ้าของกิจการ	24	24.0
- อื่น ๆ	12	12.0
อาชีพของมารดา		
- ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	8	8.0
- ลูกจ้าง/รับจ้าง	45	45.0
- เกษตรกร	1	1.0
- ค้าขาย/เจ้าของกิจการ	32	32.0
- อื่น ๆ	14	14.0
ลักษณะที่อยู่ปัจจุบัน		
- ชุมชน	19	19.0
- บ้านทาวน์เฮาส์	18	18.0
- บ้านเดี่ยวส่วนตัว	31	31.0
- บ้านเช่า	17	17.0
- คอนโด	13	13.0
- อื่น ๆ	2	2.0
ความสัมพันธ์และความผูกพันกับผู้ปกครองที่เลี้ยงดูตั้งแต่เด็ก		
- ไม่มี	1	1.0
- กอนข้างไม่ดี	5	5.0
- กอนข้างดี	9	9.0
- ดี	25	25.0
- ดีมาก	60	60.0

ตารางที่ 5 ปัจจัยทางสังคม ด้านอิทธิพลของเพื่อน

สาเหตุของการดื่มสุรา	ใช่		ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพื่อความสนุกสนาน สังสรรค์	75	75.0	25	25.0
2. เพื่อนชวน อยากลอง อยากรู้	54	54.0	46	46.0
3. ถูกขู่ ถูกทำร้ายให้ดื่มสุรา	36	36.0	64	64.0
4. ดื่มสุราตามเทศกาล งานต่างๆ	70	70.0	30	30.0
5. ถูกชักจูงจากสื่อต่าง ๆ คนรอบข้าง พ่อแม่ สังคม	37	37.0	63	63.0
6. ดื่มเพื่อผ่อนคลายความทุกข์ เช่น เครียด ออกหัก	51	51.0	49	49.0
7. เพื่อลบปมด้อยของตัวเอง	26	26.0	74	74.0
8. เพื่อที่จะเข้าสังคมกับเพื่อนได้	46	46.0	54	54.0
9. เพื่อให้เพื่อนในกลุ่มยอมรับได้	36	36.0	64	64.0
10. ดื่มตามเพื่อน	39	39.0	61	61.0
11. เห็นตัวอย่างของบิดามารดาดื่มเองตั้งแต่เล็ก	35	35.0	65	65.0

ตารางที่ 6 ปัจจัยทางสังคม ด้านอิทธิพลของสื่อ

ปริมาณการรับข่าวสาร	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความถี่ในการ รับข่าวสาร
1. เห็นโฆษณาในโทรทัศน์ทุกวัน	1.79	0.537	ค่อนข้างน้อย
2. เห็นโฆษณาสุราในนิตยสาร/หนังสือ	3.03	1.010	ค่อนข้างสูง
3. ได้ยินโฆษณาทางวิทยุ	2.53	1.020	ค่อนข้างสูง
4. เห็นป้าย/ปฏิทินโฆษณาสุรา	2.17	1.120	ค่อนข้างน้อย
รวม	2.38	.658	ค่อนข้างน้อย

ปัจจัยทางสังคม

สาเหตุหลักที่ทำให้ดื่มสุรา ด้านที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของเพื่อน ได้แก่ เพื่อความสนุกสนาน สังสรรค์ (ร้อยละ 75) ดื่มสุราตามเทศกาลต่างๆ (ร้อยละ 70) ความอยากรู้ อยากลอง (ร้อยละ 54) และเพื่อผ่อนคลายความทุกข์ (ร้อยละ 51) ดังตารางที่ 5 สำหรับอิทธิพลของสื่อต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปริมาณการรับข่าวสารการดื่มสุราของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ภาพรวมของปริมาณการรับข่าวสารการดื่มสุราจากสื่อค่อนข้างน้อย (ค่าเฉลี่ย

2.38) เมื่อดูในรายละเอียด พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นโฆษณาสุราในหนังสือหรือนิตยสาร ค่อนข้างมาก (ค่าเฉลี่ย 3.03 ± 1.010) รองลงมาจากโฆษณาทางวิทยุ ในระดับค่อนข้างมากเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย 2.53 ± 1.020) กลุ่มตัวอย่างเห็นป้าย/ปฏิทินโฆษณาสุรา ในระดับค่อนข้างน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.17 ± 1.120) และกลุ่มตัวอย่างเห็นโฆษณาในโทรทัศน์ ในระดับค่อนข้างน้อยเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย 1.79 ± 0.537) ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 7 การยอมรับเนื้อหา / ข้อมูลข่าวสารการดื่มสุรา

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความถี่ ในการยอมรับ
1. เมื่อเห็นภาพโฆษณาสุราในสื่อทำให้อยากดื่มสุรา	2.57	1.103	ค่อนข้างมาก
2. ภาพโฆษณาทำให้รู้ว่าสุราไม่ใช่สิ่งเลวร้าย	1.65	0.968	น้อย
3. การโฆษณาทำให้อยากทดลองดื่มสุราชนิดใหม่ ๆ	1.82	1.058	ค่อนข้างน้อย
4. การโฆษณาในที่วีทำให้รู้สึกว่าการดื่มสุราทำให้มีเพื่อนมาก	1.81	1.080	ค่อนข้างน้อย
5. การโฆษณาในที่วีทำให้รู้สึกว่าการดื่มสุราทำให้สนุกสนาน	1.78	1.050	ค่อนข้างน้อย
6. การโฆษณาทำให้เห็นว่า งานฉลองต่าง ๆ จะต้องมีการดื่มสุรา	1.88	1.076	ค่อนข้างน้อย
7. สื่อโฆษณาทำให้รู้สึกว่าการดื่มสุราเป็นพฤติกรรมของคนที่ทันสมัย	2.07	1.139	ค่อนข้างน้อย
8. สื่อโฆษณาทำให้เห็นว่า การดื่มสุราช่วยทำให้ชีวิตผ่อนคลาย	1.77	1.004	ค่อนข้างน้อย
9. ภาพโฆษณาทำให้รู้สึกว่าสุราไม่ใช่สิ่งเลวร้าย	1.80	1.025	ค่อนข้างน้อย
10. ภาพโฆษณาทำให้เห็นว่าสุราเป็นเครื่องดื่มที่นิยมกัน	1.65	1.019	น้อย
รวม	1.88	0.830	ค่อนข้างน้อย

การรับรู้โทษของสุรา

การรับรู้โทษของสุราผลต่อร่างกาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้โทษของสุราต่อร่างกายเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ โรคตับแข็ง ตับอักเสบ ตับอ่อนอักเสบ ร้อยละ 90 ความดันโลหิตสูง ร้อยละ 75 โรคหัวใจ ร้อยละ 67 ภาวะโภชนาการบกพร่อง เป็นแผลในกระเพาะอาหาร ร้อยละ 66 มะเร็งทางเดินอาหารและลำไส้ ร้อยละ 64 เสื่อมสมรรถภาพทางเพศ แกร่เร็ว ร้อยละ 63 ปวดบวม ร้อยละ 56 ภาวะคูพรุน ร้อยละ 52 โรคเกาต์ ร้อยละ 51 กล้ามเนื้ออักเสบ ร้อยละ 50

การรับรู้โทษของสุราผลต่อสมอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้โทษของสุราต่อสมองเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การทรงตัวไม่ดี ร้อยละ 79 ความคิดสับสนและตัดสินใจช้า ร้อยละ 71 เท่ากัน ซาตามมือ ตามเท้า และจิตหลอน ประสาทหลอน ร้อยละ 67 เท่ากัน ความจำเสื่อม ร้อยละ 66 ซึมเศร้า ร้อยละ 61 หวาดระแวง ร้อยละ 59 ปลายประสาทพิการ และ สมองพิการ ร้อยละ 57 เท่ากัน

วิจารณ์

การศึกษาครั้งนี้พบว่า กลุ่มนักเรียนที่ดื่มสุราส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 67 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ อ้นมอย¹⁰ พบว่า อายุที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกอยู่ระหว่าง 7-23 ปี โดยอายุเฉลี่ย 15 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และปวศ. ร้อยละ 26 เท่ากันซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ **ปัจจัยทางสังคมด้านอิทธิพลของเพื่อน**

จากผลการวิจัยสาเหตุของการดื่มสุรา พบว่า ดื่มเพื่อความสนุกสนาน ตามเทศกาล เช่น ปีใหม่ สงกรานต์ ส่วนใหญ่กลุ่มที่มีเพื่อนดื่มสุราจะมีโอกาสดื่มสุรามากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีเพื่อนดื่มสุราซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล¹¹ ที่ศึกษาในงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า การชักชวนจากเพื่อนเป็นเหตุผลสำคัญที่นำมาอ้างในการดื่มสุรา

สาเหตุส่วนใหญ่ในการดื่ม พบว่า ดื่มเพื่อสังสรรค์ ดื่มตามเทศกาล ดื่มเพราะอยากรู้อยากลอง แต่มากกว่าครั้งที่ดื่มเพื่อคลายเครียด คลายความทุกข์ ออกหัก ซึ่งให้เด็กไม่รู้จักวิธีแก้ปัญหาทางความเครียดความทุกข์อย่างถูกวิธี

ปัจจัยทางสังคมด้านอิทธิพลของสื่อ

กลุ่มตัวอย่างรับรู้ข่าวสารในระดับความถี่สูงจากหนังสือหรือนิตยสารและวิทยุ โดยผลกระทบที่เกิดขึ้น เช่น การเห็นภาพโฆษณาสุราในสื่อทำให้อยากดื่มสุรา อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ถึงโทษของสุราที่ส่งผลต่อร่างกาย

สรุป

สภาพปัญหาและปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดปัญหาพฤติกรรม การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนคือปัจจัยด้านครอบครัว โดยเฉพาะพฤติกรรมการดื่มของบิดาหรือญาติ และปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ กลุ่มเพื่อนซึ่งดื่มเพื่อสังสรรค์ เพื่อความสนุกสนาน หรือดื่มตามเทศกาลต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้โทษของแอลกอฮอล์ที่มีต่อร่างกาย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ดร.รัตนา บรรณาธรรม ซึ่งได้แนะนำ ให้ข้อคิดเห็น และนางสาววรรณฤดี วงษ์ผึ้ง ที่ช่วยประสานงาน และทำให้งานวิจัยสมบูรณ์ คณะกรรมการพิจารณาและควบคุม การวิจัยในคนของกรุงเทพมหานคร ที่อนุมติโครงการวิจัย และ ดร.อนันต์ธนินทร์ นามเมือง ที่เป็นที่ปรึกษา ของงานวิจัย และให้ข้อเสนอแนะ

เอกสารอ้างอิง

1. Wongamnat L. Students' drinking behavior. Chiang Mai: Chang Mai University Press; 2010.
2. National Statistical Office Ministry of Information and Communication Technology. The smoking and drinking behavior survey 2011. Bangkok: National Statistical Office; 2012. p. 5-7.
3. Ministry of Public Health. Overcoming Thai adolescent life crises for the year of 2010. Office of the Thai Health Promotion Foundation; 2010.
4. ทักษพล ชรรมรังสี, วีรณัฐ ว่องวรรณะกุล, นงนุช ใจชื่น, มยุรา มณีแจ่ม, นัฐพล จารุณครินทร์, สุรศักดิ์ ไชยสงค์ และคณะ สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบในประเทศไทย ปี 2556. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข; 2556.
5. Chen WJ, Maier SE, Parnell SE, West JE. Alcohol and the developing brain: Neuroanatomical studies. Alcohol Research Health 2003;27(2):174-80.
6. Chutaputhi A, Liver Foundation. Alcohol and liver disease [internet]. 2012 [cited: 2012 Sep 11]. Available from: http://www.thailiverfoundation.org/upload/knowledge/uploadfiles/31_4206.pdf
7. Center for Alcohol Studies. Underage Drinking [internet]. 2006 [cited: 2012 Sep 11]. Available from: <http://cas.or.th/index.php/alcoholdb/read/25>
8. Thai Health Promotion Foundation, Institute of Health. The benefits of quitting drinking [internet]. 2012 [cited: 2012 Sep 11]. Available from: <http://www.thaihealth.or.th/healthcontent/situations/29846>
9. Patcharanuruk TP. Consumption of alcohol: a review of the situation and factors related knowledge and culture to Thailand under a long-standing health. Nonthaburi: Ministry of Public Health; 2003.
10. Aonmoy P. Drinking alcohol for the first time. Drinking and the effects of alcohol consumption among youth in the district town. Uttaradit. Faculty of Science, Uttaradit Rajabhat University; 2010.
11. Wijitsonton KM. Factors influencing alcohol of vocational students in Bangkok. Bangkok: Mahidol University Press; 2011.